

AKADEMIA NAUK STOSOWANYCH W KONINIE
АКАДЕМІЯ ПРИКЛАДНИХ НАУК У КОНІНІ
UNIwersYTET NARODOWY W UŻHORODZIE
УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
POŁUDNIOWO-WSCHODNI INSTYTUT NAUKOWY W PRZEMYSŁU
ПІВДЕННО-СХІДНИЙ НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ У ПЕРЕМІШЛІ
NARODOWY UNIwersYTET BUDOWNICTWA OKRĘTOWEGO IM. ADMIRAŁA
МАКАРОВА
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ ІМЕНІ АДМІРАЛА
МАКАРОВА

**ROZWÓJ NOWOCZESNEJ EDUKACJI I NAUKI –
STAN, PROBLEMY, PERSPEKTYWY.**

***TOM 14: WARTOŚCI, SENSY I TRANSFORMACJE WE
WSPÓŁCZESNYM DISKURSIE HUMANISTYCZNYM***

**Pod redakcją naukową:
Jan Grzesiak, Ivan Zymomrya, Vasyl Ilnytskyj**

**РОЗВИТОК СУЧАСНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ:
РЕЗУЛЬТАТИ, ПРОБЛЕМИ, ПЕРСПЕКТИВИ.**

***TOM 14: ЦІННОСТІ, СМИСЛИ І ТРАНСФОРМАЦІЇ У СУЧАСНОМУ
ГУМАНІТАРНОМУ ДИСКУРСІ***

**За науковою редакцією:
Ян Гжесяк, Іван Зимомря, Василь Ільницький**

Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów
2025

Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв
2025

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Р 64

Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи. Том 14: Цінності, смисли і трансформації у сучасному гуманітарному дискурсі [колективна монографія] / [Наукова редакція: Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін – Ужгород – Перемишль – Миколаїв: Посвіт, 2025. 258 с.

Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom 14: Wartości, sensy i transformacje we współczesnym dyskursie humanistycznym [monografia zbiorowa] / [Redakcja naukowa: J. Grzesiak, I. Zymomrya, V. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów: Poswit, 2025. 258 s.

ISBN 978-617-8736-07-1

УДК 371.1:001(08)

ББК 74.04я43

Редакційна колегія:

д-р габ., проф. **Я.Гжесяк**; д-р габ., проф. **В.Гоголек**; д-р філол. н., проф. **І.Зимомря**; канд. тех. н., доц. **С.Слободян** (відповідальний секретар); д-р іст. н., проф. **В.Ільницький**; д-р габ., проф. **Р.Каліновскі**; д-р пед. н., проф. **Ю.Кузьменко**; д-р філол. н., проф. **О.Добровольська**; д-р пед. н., проф. **Т.Мішеніна**; д-р габ., проф. **К.Новаковська**; д-р пед. н., проф. **О.Невмержицька**; д-р габ., проф. **Р.Паженці**; д-р філол. н., проф. **А.Печарський**; д-р габ., проф. **К.Жухелковська**; канд. філол. н., доц. **Р.Жовтані**; канд. пед. н., доц. **М.Зимомря**, канд. філол. н., доц. **О.Зимомря**.

Kolegium redakcyjne:

dr hab., prof. **J.Grzesiak**; dr hab. **W Goglek**, prof. dr hab., prof. **I.Zymomrya**; dr **S.Slobodian** (executive editor); dr hab., prof. **W.Ilnytskyj**; dr hab., zw. prof. **R.Kalinowski**; dr hab., prof. **J.Kuzmenko**; dr hab., prof. **O. Dobrowolska**; dr hab., prof. **T.Mishenina**; dr hab., prof. **K.Nowakowska**; dr hab., prof. **O.Newmerżycka**; dr hab., prof. **R.Parzęcki**; dr hab., prof. **A.Peczarskyj**; dr hab., prof. **K.Żuchelkowska**; dr **R.Żowtani**; dr **M. Zymomrya**, dr **O.Zymomrya**.

Рецензенти:

д-р габ., проф. Катажина Новаковська

д-р педагогічних наук, проф. Ігор Добрянський

Recenzenci:

dr hab., prof. Katarzyna Nowakowska

dr hab., prof. Ihor Dobriański

ISBN 978-617-8736-07-1

© Я. Гжесяк, І. Зимомря, В. Ільницький, 2025

© Посвіт, 2025

ЗМІСТ

ГУМАНІТАРНІ НАУКИ

Бичок А. Поєднання індивідуальної, групової і комплексної форм навчання при вивченні іноземної мови.....	7
Валєєв Р. Перспективні технології професійної підготовки поліцейських.....	16
Гонсалес-Муніс С. Вербальні та невербальні засоби відображення травми у жіночих воєнних мемуарах та щоденниках («Вибір: прийняти можливе», «Балерина Аушвіца» Едіт Еви Еггс та «Чернігів-2022. Війна очима цивільних» Олени Грицюк).....	30
Zymomrya M., Zymomrya I. Próba słowa: literaturoznawstwo, krytyka, przekład. Michałowi Romanowi – 95	54
Ільницький В. Референт СБ Карпатського крайового проводу ОУН Володимир Лівий-«Йордан», «Митар» (1919–1948)	73
Носкова М. Аналіз стану готовності вчителів закладів загальної середньої освіти України до дистанційного навчання у 2022–2024 рр.	91
Проценко А., Сопотницька О., Суханова Г., Непша О. Дидактичний потенціал застосування мультимедійних технологій у сфері фізичної культури.....	107
Росенко Д., Рибалко Л. Інноваційні методи підготовки хореографів до використання танцю як засобу психоемоційного відновлення.....	119

СУСПІЛЬНІ НАУКИ. ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

Гнот С. Спортивні сюжети Едварда Жарського на сторінках часопису «Життя і Знання».....	130
Голова Н. Основні підходи та моделі соціального захисту населення в країнах Європейського Союзу.....	143
Левада О., Гришко С., Непша О., Шепітько Д. Суспільно-географічні проблеми ринку праці України в умовах воєнного стану.....	157
Мельник В., Тесленко О., Цимбалістий С., Крикун О. Інноваційні технології в системі цивільного захисту: виклики та можливості цифрової трансформації.....	170
Павловська Т., Стельмах В. Водний режим річки Західний Буг (Волинська область, Україна) і тенденції його змін упродовж 2001–2024 рр.	185
Прохорова Л., Зав'ялова Т., Непша О., Коваль Д. Ґрунтотворні фактори в Запорізькій області: їх роль та взаємодія.....	216

**Андрій ПРОЦЕНКО, Олена СОПОТНИЦЬКА,
Ганна СУХАНОВА, Олександр НЕПША**
(Україна, Запоріжжя)

ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЗАСТОСУВАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ

The article analyzes the impact of multimedia technologies on the transformation of the educational process, especially in the field of physical education, in the context of the requirements for a personality-oriented paradigm. It has been found that the implementation of technologies changes the traditional didactic model, transforming the role of the teacher into that of a methodologist and tutor who facilitates independent cognitive activity. It has been determined that the effective use of multimedia depends on the readiness of personnel and the development of subject-oriented methodologies.

The multifaceted practical use of technologies in physical culture has been systematized, including in-depth correction of motor skills (video analysis, 3D modeling), gamification to increase motivation, and personalization of learning. Objective control of knowledge and physical activity is ensured, as well as optimization of classroom time by transferring theoretical material to the plane of independent work. It is concluded that multimedia is a highly productive tool that guarantees accessibility, interactivity, and quality of education, contributing to the formation of technological competence of applicants.

Імплементація сучасних технологічних інновацій в освітню сферу ініціює фундаментальну трансформацію професійної діяльності педагога, що неминуче впливає на його роль у дидактичному процесі та, як наслідок, на якісні параметри освіти. Прагнення до оптимізації викладання навчальних дисциплін та інтеграції вітчизняної освітньої системи до європейського простору детермінує масштабне впровадження мультимедійних технологій у загальноосвітній та вищій школі. Проте цей процес не може розвиватися стихійно або бути обмеженим лише суб'єктивним вибором окремого викладача. У зв'язку з цим, актуальними науково-практичними проблемами сьгодні визнаються: забезпечення готовності педагогічних кадрів до ефективної експлуатації мультимедіа та розробка специфічних методик їхнього застосування для кожної навчальної дисципліни [1, 8, 14].

Вимоги до професійної компетентності сучасного педагога зазнають суттєвих змін, що обумовлено інформатизацією суспільства і, відповідно, освітніх інститутів. Ця динаміка вимагає інформаційної підготовки студентів педагогічних закладів вищої освіти (ЗВО) та актуалізує проблему ефективного використання мультимедійних технологій у викладацькій діяльності. Суб'єкти навчання (студенти) розглядають ці технології як

ефективний та перспективний інструментарій, спрямований на формування пізнавальних інтересів, самовдосконалення та забезпечення динамічного оновлення змісту і методів навчання, що сприяє реалізації ключових педагогічних цілей [4, 5, 9, 11].

У традиційній дидактичній системі, що базувалася на тріаді «студент-викладач-підручник», з'являється новий елемент – комп'ютер. Зміст праці викладача радикально змінюється, зміщуючи акцент із трансляції знань на організацію та фасилітацію самостійної пізнавальної діяльності. Очевидно, що в майбутньому ключовими елементами навчального процесу стануть «студент-технологія-викладач», де викладач еволюціонує до ролі педагога-методолога та технолога, а студент набуває статусу активного суб'єкта навчання. На сучасному етапі дидактичний потенціал мультимедійних технологій може бути повністю реалізований лише за умови, що провідна роль у процесі залишається за педагогом, а комп'ютер функціонує не лише як потужний засіб, але і як повноцінний партнер у педагогічній взаємодії. Педагог зберігає вирішальне право визначати дидактичні можливості, методичні особливості поєднання власної комунікації з візуально-словесним контентом та обирати оптимальні методичні варіанти застосування технологій для розв'язання конкретних пізнавальних завдань [7].

Впровадження мультимедійних технологій у різні сектори сучасної освіти набуває масового та комплексного характеру. Студенти педагогічних ЗВО нині мають доступ до широкого спектра сучасних комп'ютерно-опосередкованих методів навчання: програмованого, засвоєння знань із використанням комп'ютерного супроводу (навчання, вправи, контроль), розгалужених програм, електронних енциклопедій, систем пошуку та перекладу, комп'ютерної діагностики, навчальних ігор та інтерактивних засобів. Поява інтерактивних методів розкрила нові горизонти для презентації навчального матеріалу, проведення занять та організації наукової роботи студентів. Запровадження інновацій у сфері мультимедіа дозволяє суттєво полегшити працю викладача, підвищити мотивацію студентів та оптимізувати ефективність і якість педагогічного процесу. З огляду на зростаюче розумове навантаження, критично важливим завданням є довготривале утримання інтересу та активності студентів. Використання комп'ютера, як зазначають експерти, є ключовим у створенні інформаційного середовища, що стимулює пізнавальний інтерес та допитливість.

Інтенсивне поширення інтерактивних мультимедійних технологій надало розробникам дидактичних матеріалів можливість експлуатувати багатий арсенал графічних, анімаційних, аудіо- та відеокomпонентів. Попри те, що ці ефекти мають значний потенціал для підтримки когнітивної уваги суб'єктів навчання, аналіз багатьох сучасних освітніх ресурсів вказує на недостатню імплементацію чітких педагогічних принципів у їхній структурі.

Технічні засоби мультимедіа, як і будь-які комп'ютерні інформаційні системи, забезпечують комплексну реалізацію усіх видів інформаційних

процесів. Їхня видова класифікація включає поділ на візуальні (що відображають статичні або динамічні зображення), аудіальні (звукові) та аудіовізуальні (зорово-слухові) засоби. При цьому під візуальною інформацією розуміють дані, що презентуються через інформаційні табло, дошки, екрани дисплеїв, телевізійні приймачі та інші пристрої візуалізації.

Функціональна класифікація програмно-педагогічних засобів мультимедіа представлена в таблиці 1.

Таблиця 1

Класифікація мультимедійних засобів у дидактичному процесі [6, 7]

Категорія класифікації	Тип засобу (за функцією або апаратним забезпеченням)	Конкретні приклади та застосування
Функціональна класифікація ППЗ	Системи оперативної внутрішньої комунікації	Засоби локального зв'язку, радіотрансляції, системи екстреного сповіщення.
(Програмно-педагогічні засоби)	Технічне забезпечення дозволевої та індивідуальної діяльності	Обладнання для персонального використання та організації культурно-масових заходів.
	Дисплейні та інтерактивні засоби інформування	Інформаційні табло, сенсорні екрани, відеостіни, пристрої для автоматизованої аудіо/відеопередачі повідомлень.
	Комплекси моніторингу та безпеки	Системи охоронної та пожежної сигналізації, відеокамери спостереження, спеціалізовані датчики.
Апаратно-технічна класифікація	Пристрої радіокомунікації та звукопідсилення	Обладнання для звукозапису та відтворення, радіозв'язок.
	Обладнання для відеозапису та відеопідсилення	Камери, підсилювачі сигналу для створення та демонстрації відеоконтенту.
	Технічні системи інформування	Пристрої, що забезпечують передачу візуальної, аудіальної та аудіовізуальної інформації.
Видова класифікація	Візуальні засоби	Інформаційні табло, дошки, екрани дисплеїв, телевізійні приймачі (відображають статичні або динамічні зображення).
	Аудіальні засоби	Пристрої, що передають звукову інформацію (аудіо).
	Аудіовізуальні засоби	Пристрої, що поєднують зорову та слухову інформацію.

Залежно від апаратного забезпечення, аудіо- та відеотехнічні засоби доцільно класифікувати як:

- пристрої радіокомунікації, звукопідсилення, звукозапису та відтворення;
- обладнання для відеозапису та відеопідсилення;
- технічні системи інформування.

Варто зазначити, що представлені класифікаційні поділи є умовними, але вони надають необхідне концептуальне уявлення про складність та багатоаспектність наявного на сьогоднішній день арсеналу аудіо- та відеотехнічних засобів.

Застосування навчальних мультимедіа-комплексів забезпечує системну агрегацію змістових одиниць навчального контенту, що, своєю чергою, надає студентам можливість автономного моделювання індивідуальної освітньої траєкторії через вибір повної або редукованої програми засвоєння матеріалу.

Релевантність особистісно орієнтованої освітньої парадигми в сучасній вітчизняній педагогіці зумовлена філософською антропоцентричною переорієнтацією наукового світогляду. Ця модель характеризується низкою ключових атрибутів, серед яких:

- пріоритетизація здобувача освіти як центрального аксіологічного елемента освітнього простору;
- стимулювання когнітивного, креативного та соціального розвитку особистості, що охоплює формування здатності до самоосвіти, саморефлексії, комунікативної компетентності, а також задоволення екзистенційних та інтелектуальних запитів;
- фокусування на суспільному запиті щодо компетентних фахівців, які володіють високим рівнем самостійності, здатні до перманентного оновлення знань (перекваліфікації) та ефективної соціальної адаптації в умовах динамічних змін.

Інтеграція мультимедійних засобів у дидактичний процес сприяє досягненню таких стратегічних освітніх цілей:

- реалізація гуманістичної місії освітньої діяльності;
- оптимізація та підвищення результативності дидактичного процесу;
- стимулювання розвитку метакогнітивних та особистісних якостей суб'єктів навчання (зокрема, здатності до саморегуляції, креативного мислення, працелюбності та трансферу знань у практичну площину);
- посилення соціально-комунікативної компетентності здобувачів освіти;
- екстенсивне розширення потенціалу індивідуалізації та диференціації в моделях відкритої та дистанційної освіти через функціональне делегування ролі персонального тьютора комп'ютерній системі;
- репозиціонування здобувача освіти як активного суб'єкта пізнавальної діяльності, підкреслюючи його самоцінність (автономність);
- максимальне врахування суб'єктивного досвіду та індивідуально-психологічних особливостей студентів;

– сприяння автономній навчальній діяльності, що є основою самоосвіти та саморозвитку;

– формування технологічної компетентності, необхідної для успішної адаптації до динамічного соціокультурного середовища та ефективної реалізації професійних функцій [6, 7, 12, 13].

Ефективна імплементація особистісно орієнтованого підходу через мультимедійні технології потребує розробки та застосування багатофункціональних, предметно-специфічних навчальних комплексів, які мають інтегрувати великі масиви даних і знань, системи штучного інтелекту, експертно-навчальні модулі та віртуальні лабораторні практикуми з можливістю моделювання процесів. Завдяки високому рівню інтерактивності, гнучкості та здатності до міждисциплінарної інтеграції інформації, мультимедіа є високопродуктивною технологією, що забезпечує кастомізацію навчального процесу та підвищення внутрішньої мотивації суб'єктів.

Інтерактивність визнається однією з провідних переваг цифрових мультимедійних засобів порівняно з пасивними аналогами, оскільки вона передбачає динамічну реакцію системи на ініційовані користувачем запити. Ця якість забезпечує певний ступінь контролю над поданням контенту: користувачі мають можливість персоналізувати налаштування, відстежувати прогрес, а також визначати оптимальний темп та інтенсивність повторення навчального матеріалу, що є критично важливим для реалізації принципів відкритої освітньої системи.

Незважаючи на значний потенціал, впровадження мультимедіа в освіту вимагає ретельного врахування низки системних факторів. Навіть в умовах глобальної дифузії мультимедійних технологій, необхідно констатувати суттєву варіативність у доступності навчальних ресурсів та технічного забезпечення для різних контингентів здобувачів освіти.

Повноцінна експлуатація академічного потенціалу мультимедійних засобів залежить від кваліфікаційної підтримки з боку викладацького складу. У контексті відкритої освіти на викладачів покладається додаткова функція тьюторства, що включає навігацію здобувачів освіти у навчальному процесі та методичне спрямування щодо застосування ефективних когнітивних стратегій.

Аналогічно до традиційних підручників, мультимедійні засоби збагачують дидактичний інструментарій лише за умови, що педагог виходить за межі простої трансляції інформації, здійснюючи методичне керівництво, підтримку та фасилітацію пізнавальної діяльності. Візуальна атрактивність (якісна графіка, анімація) мультимедійних презентацій, як правило, перевершує статичний текст і сприяє підтриманню оптимального емоційно-мотиваційного фону, що посилює засвоєння матеріалу.

Полімодальність мультимедійних засобів забезпечує їхню адаптивність до широкого спектру індивідуальних стилів навчання та психолого-вікових характеристик здобувачів освіти. Вони можуть ефективно задово-

льняти потреби як візуалів (відеоконтент), так і аудіалів (звукова інформація) чи тих, хто віддає перевагу текстовій формі сприйняття.

Застосування мультимедіа в відкритій освіті надає здобувачам освіти широку свободу вибору щодо методології вивчення матеріалу, способу експлуатації інтерактивних функцій та форматів кооперації з однолітками. Це перетворює суб'єктів навчання з пасивних реципієнтів на активних та відповідальних учасників дидактичного процесу.

Персоналізація процесу відкритого навчання дозволяє студентам модифікувати подання нового контенту відповідно до власних когнітивних здібностей та преференцій. Можливість вибіркового фокусування на темах, що становлять інтерес, та багаторазового повторення матеріалу нейтралізує типові бар'єри індивідуального сприйняття.

Впровадження високоякісних мультимедійних засобів забезпечує гнучкість відкритої освіти, враховуючи соціокультурну гетерогенність, індивідуальні темпи, стилі та пізнавальні інтереси студентів. Індивідуалізоване навчання слугує ключовим механізмом для реалізації принципів активного й автономного засвоєння знань, де студенти самі здійснюють вибір навчальних модулів і контрольних питань [2].

Екстремальна гнучкість, властива інтерактивним мультимедійним технологіям, є особливо цінною для здобувачів освіти з особливими академічними потребами. Наприклад, для осіб із вадами слуху, візуальна презентація контенту не лише суттєво підвищує академічну мотивацію, але й призводить до значного прогресу у формуванні фонологічних та читачьких компетенцій. Засоби мультимедіа, що адаптуються під індивідуальні параметри, також забезпечують значні переваги для осіб із порушеннями мовлення чи обмеженою мобільністю.

Мультимедійні навчальні засоби являють собою перспективний та високопродуктивний інструментарій, який дозволяє педагогу оперувати більшими обсягами інформації порівняно з конвенційними джерелами. Вони забезпечують інтегровану та наочну презентацію контенту (текст, графіка, звук, анімація, відео), а також дозволяють адаптивно селектувати та секвенувати інформаційні потоки відповідно до гносеологічної логіки та рівня когнітивної готовності цільової аудиторії.

Фундаментальна відмінність мультимедійної технології полягає у високій вимозі до інтенсивності активності суб'єкта навчання (студента). Взаємодія з навчальним програмним забезпеченням передбачає постійний інтерактивний обмін, де здобувач освіти не лише засвоює контент, але й генерує нові інформаційні запити (відповіді, питання, запити на допомогу).

Практична експлуатація комп'ютерних програм в освітньому контексті передбачає:

- необхідність виходу за межі екстравертованої мотивації (наприклад, оцінювання) на користь стимулювання внутрішньої зацікавленості та задоволення від процесу пізнання;

– акцентування уваги на результативній оцінці, забезпечення широкого ступеня автономії вибору та стимулювання обґрунтованої креативності в навчальній діяльності;

– реалізацію персоналізованого підходу та забезпечення адаптивності освітнього контенту відповідно до індивідуальних потреб суб'єкта [6].

Крім того, використання інформаційних технологій (ІТ) демонструє такі переваги:

– впровадження ІТ у дидактику фізичної культури забезпечує ефективне засвоєння теоретичного та методичного матеріалу типових навчальних планів через самостійну позааудиторну роботу, що дозволяє оптимізувати аудиторний час і пріоритезувати його для практичних фізичних занять;

– створення та інтеграція електронних навчально-методичних засобів підвищує якість навчальної та методичної діяльності фахівців у галузі фізичної культури;

– ІТ характеризуються вищим рівнем дидактичної ефективності порівняно з традиційним інструментарієм. Первинно висока мотивація здобувачів освіти, індукована технологічною привабливістю електронних засобів, згодом трансформується у стійкий пізнавальний інтерес до теоретичних та методичних аспектів фізичної культури [2, 3, 10].

Для максимізації ефективності засвоєння навчального контенту, що стосується рухової діяльності, в електронних навчальних засобах критично важливо застосовувати мультимедійні формати, які забезпечують синкретичну інтеграцію текстового матеріалу з відповідними графічними, анімаційними, відео- та аудіоілюстраціями.

Мультимедійна технологія забезпечує синхронну візуалізацію фото- та відеоряду поряд із текстовими, графічними, аудіальними та числовими даними, що є основою для реалізації інтерактивного діалогового режиму взаємодії користувача із системою.

Максимальний педагогічний ефект від впровадження програмного забезпечення навчального призначення досягається за умови комплексної інтеграції різноманітних засобів ІТ у межах різних форм та видів навчальної діяльності.

Цілісність використання потенціалу ІТ може бути гарантована через розробку спеціалізованого, предметно-орієнтованого програмного продукту. Такий продукт повинен характеризуватися високою інформаційною ємністю (великі бази даних і знань), багатофункціональністю та підтримкою мережевого доступу. Консолідація функціоналу різних програмних компонентів в єдиному засобі має забезпечити його багатоцільове використання. До його складу повинні входити:

– модулі презентації навчальної інформації та дидактичної навігації;

– діагностичні та тестові підсистеми для валідації знань, навичок та рівня засвоєння освітнього контенту;

– сервісні модулі для автоматизації контролю результатів, дистрибуції завдань у мережі, системного адміністрування, організації комунікації між суб'єктами, акумуляції даних у базах знань, а також організації та управління дидактичним процесом;

– інструментальний апарат, що забезпечує можливість оперативного внесення змін та доповнень до баз даних і знань, необхідних для модернізації та адаптації програмного засобу відповідно до навчального плану конкретного закладу вищої освіти.

Програмні продукти, що відповідають вищезазначеним критеріям, доцільно класифікувати як багатофункціональні, предметно-орієнтовані навчально-інформаційні комплекси (НІК). Такі НІК мають потенціал для універсального використання в різноманітних навчальних та спортивних активностях, а також можуть бути тиражовані та кастомізовані для впровадження в інших освітніх установах.

Застосування мультимедійного програмного забезпечення підвищує ефективність наступних видів відкритої освітньої діяльності:

- аудіовізуальна рецепція навчального контенту;
- тренаж теоретичного матеріалу, підкріплений практичними вправами;
- педагогічний контроль та квантифікація результативності навчання;
- робота з термінологічним апаратом (словниками понять);
- інтерактивна комунікація здобувача освіти з викладачем.

Режим перегляду теоретичного матеріалу передбачає послідовну презентацію інформаційних блоків: текстово-графічних екранів, анімаційних вставок, відеокліпів та ілюстративно-демонстраційних програм. Здобувачі освіти зберігають можливість нелінійної навігації контентом (прокрутка, перехід до змісту) для пошуку необхідних розділів.

У даному режимі задіюються елементи гіпермедійної технології. Через ключове слово (гіпертекстовий термін) здобувач освіти може отримати його дефініцію або перейти до пов'язаних інформаційних сегментів будь-якого формату. Робота з гіпермедіа автоматично формує навички комп'ютерної грамотності, дозволяючи користувачеві в будь-який момент повернутися до попереднього етапу вивчення матеріалу або припинити його.

Режим тренажу, реалізований мультимедійними засобами, включає пред'явлення здобувачу освіти різнотипних завдань (множинний вибір, числові відповіді, конструйовані відповіді). Після виконання кожної вправи система надає зворотний зв'язок щодо коректності та пропонує переглянути методичні коментарі (пояснення типових помилок). Тренаж може бути повним (охоплює всі вправи у встановленій розробником послідовності) або вибірко-вим (із рандомною селекцією вправ, кількість яких визначає здобувач освіти).

Практичне застосування мультимедіа технологій у фізичній культурі є багатогранним і революціонує навчальний процес, значно підвищуючи його ефективність та мотивацію учнів. Мультимедіа перетворює традиційні заняття на інтерактивний, візуалізований досвід.

Як показує систематизований аналіз, технології використовуються не лише для демонстрації, а й для глибокої корекції рухових навичок (через відеоаналіз та 3D-моделювання), персоналізації навчання (за допомогою електронних бібліотек вправ і трекерів), а також для гейміфікації та підвищення залученості. Мультимедіа виступає потужним інструментом для об'єктивного контролю теоретичних знань та фізичної активності, а також є незамінним для дистанційного навчання та спеціалізованого спортивного аналізу (табл. 2).

Таблиця 2

Практичне застосування мультимедіа у фізичній культурі

<i>Сфера застосування</i>	<i>Конкретні мультимедійні технології та інструменти</i>	<i>Практичний результат та ефект</i>
<i>Візуалізація та корекція рухів</i>	<i>Відеоаналіз, високошвидкісна зйомка, 3D-моделювання та анімація, спеціалізоване ПЗ для аналізу</i>	<i>Демонстрація ідеальної техніки виконання (наприклад, метання, стрибки, гімнастичні елементи). Надання негайного візуального зворотного зв'язку для самокорекції помилок. Розуміння біомеханіки.</i>
<i>Теоретична та тактична підготовка</i>	<i>Інтерактивні дошки, презентації, анімаційні схеми, навчальні відео, електронні навчальні посібники</i>	<i>Наочне вивчення правил спортивних ігор, основ анатомії, фізіології та історії спорту. Візуалізація та обговорення складних тактичних схем.</i>
<i>Мотивація та інтерактивність / Гейміфікація</i>	<i>Музичний супровід (аудіо/відео), мотиваційні ролики, мобільні додатки, QR-квести</i>	<i>Створення позитивного емоційного та ритмічного тла. Перетворення тренування на змагання/квест. Використання інтерактивних завдань для підвищення інтересу.</i>
<i>Контроль, оцінювання та моніторинг</i>	<i>Комп'ютерне тестування, інтерактивні вікторини, онлайн-платформи для збору даних, відеозвітність</i>	<i>Об'єктивна перевірка теоретичних знань та термінології. Відеоаналіз виконаних учнями вправ для об'єктивного оцінювання. Моніторинг активності поза заняттям.</i>
<i>Самостійна робота та диференціація</i>	<i>Електронні бібліотеки вправ, онлайн-консультації, додатки для трекінгу фізичної активності</i>	<i>Надання учням матеріалів для самостійного повторення та вивчення вдома. Диференціація завдань за рівнем складності. Персональний моніторинг прогресу.</i>
<i>Спеціалізована спортивна підготовка</i>	<i>Спеціалізоване ПЗ для відеоаналізу, системи захоплення руху</i>	<i>Тактичний аналіз ігор команд (футбол, баскетбол) та індивідуальних виступів. Порівняння техніки спортсмена з еталонною моделлю на високому рівні.</i>

Виходячи з наданого аналізу, можна сформувати наступні висновки щодо імплементації мультимедійних технологій в освітній процес, зокрема у фізичній культурі:

Імплементація сучасних технологічних інновацій спричиняє фундаментальну трансформацію професійної діяльності педагога, вимагаючи його еволюції до ролі методолога, технолога та фасилітатора пізнавальної діяльності. Ключовими елементами дидактичного процесу стають «студент-технологія-викладач», де педагог зберігає вирішальне право визначати методичні особливості застосування технологій. Мультимедіа визнається критично важливим інструментом для інформаційної підготовки студентів та інтеграції вітчизняної освіти до європейського простору, але це вимагає системної готовності педагогічних кадрів. Дидактичний потенціал мультимедійних засобів реалізується через високу інтерактивність і полімодальність (візуальні, аудіальні, аудіовізуальні компоненти), що стимулює внутрішній пізнавальний інтерес та активність здобувачів освіти.

Використання мультимедіа сприяє досягненню стратегічних освітніх цілей, включаючи оптимізацію результативності, стимулювання креативного мислення та формування технологічної компетентності. Технології забезпечують ефективну реалізацію особистісно орієнтованої освітньої парадигми через індивідуалізацію та диференціацію навчання. Мультимедіа дозволяє студентам автономно моделювати власну освітню траєкторію, вибираючи темп, інтенсивність і фокус вивчення матеріалу, що є основою для самоосвіти та саморозвитку. Це особливо цінно для здобувачів освіти з особливими академічними потребами.

У сфері фізичної культури застосування мультимедіа набуває багатогранного та високопродуктивного характеру. Технології використовуються для глибокої корекції рухових навичок (через відеоаналіз, 3D-моделювання), об'єктивного контролю теоретичних знань та моніторингу фізичної активності поза уроками (використання трекерів). Гейміфікація та музичний супровід підвищують мотивацію та емоційне забарвлення занять. Розробка багатофункціональних, предметно-орієнтованих навчально-інформаційних комплексів (НІК) забезпечує максимальний педагогічний ефект і дозволяє оптимізувати аудиторний час для практичних фізичних вправ, переносячи засвоєння теоретико-методичного матеріалу в площину самостійної позааудиторної роботи.

Таким чином, повна реалізація дидактичного потенціалу мультимедіа залежить від методичної кваліфікації педагога та комплексної інтеграції різноманітних технологічних засобів, що забезпечує якісне та сучасне оновлення освітнього процесу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Авраменко О. Б., Усатюк Я. В. Теоретичні та методичні проблеми формування медіакомпетентності сучасного педагога. *Збірник наукових*

статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. 2019. Вип. 144. С. 5–15.

2. Захарова І. Ю. Мультимедійні засоби у фізичному вихованні студентів. *Materiały X Międzynarodowej naukowo-praktycznej konferencji «Naukowa przestrzeń Europy – 2014»*. *Fizyczna kultura i sport. Vol.38* Przemysl. Nauka i studia, 2014. С. 55–59.

3. Карабанов, Є. О., Непша, О. В., Суханова, Г. П., Ушаков, В. С. Інформаційні технології в системі «фізична культура-спорт». *Науково-методичні основи використання інформаційних технологій в галузі фізичної культури та спорту*: збірник наукових праць. 2018. Вип. 2. С. 49–52.

4. Котова О.В., Проценко А.А., Ушаков В.С. Ефективність використання ІКТ в професійній підготовці бакалаврів з фізичної культури. *Фізична підготовка молоді в умовах пандемії: проблеми, інновації, рекомендації*: матеріали Регіонального круглого столу, (Дніпро, 22 квітня 2021 р.). Дніпро, 2021. С. 95–99.

5. Маркус І. С. Формування професійної компетентності майбутніх учителів технологій мультимедійними засобами: дис. канд. пед. наук.: 13.00.04. Київ, 2022. 247 с

6. Педагогічний дизайн засобів електронного навчання на робочому місці: [монографія] / В. С. Пономаренко, О. І. Пушкар, Т. Ю. Андрющенко та ін.; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора В. С. Пономаренка, д-ра екон. наук, професора О. І. Пушкаря. Харків: ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 263 с.

7. Пінчук О. Проблема визначення мультимедіа в освіті: технологічний аспект. *Нові технології навчання*. 2007. Вип. 46. С. 55–58.

8. Рябуха А.Ю. Використання мультимедійних технологій у діяльності педагога. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. 2013. №3 (29). С.70-79.

9. Свєртнев О.А. Застосування мультимедійних засобів навчання у процесі підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Витоки педагогічної майстерності*. [Збірник наукових праць]. Полтава, 2011. С.239-242.

10. Скалій О.В. Використання комп'ютерних технологій у галузі фізичного виховання *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету. Сер.: Педагогіка*. 2000. № 7. С. 82–84.

11. Сухобок О. Ю. Психолого-педагогічні аспекти застосування інформаційно-комунікаційних технологій у процесі професійної підготовки майбутніх учителів фізичної культури. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*: науковий журнал. 2010. № 12. С. 146–149.

12. Черноус О. Дидактичні можливості мультимедійних технологій у формуванні умінь самоконтролю та оцінки навчальних досягнень. *Модернізація освітнього-середовища: проблеми та перспективи: Матеріали П'ятої Міжнародної науково-практичної конференції*, м. Умань, 11–12 жовтня 2019 року. Умань: ВПЦ «Візаві», 2019. С. 260–262.

13. Черноус О. В. Мультимедійний складник педагогічних технологій в умовах профільного навчання як чинник результативності освітнього процесу. *Анотовані результати науково-дослідної роботи Інституту педагогіки НАПН України за 2018 рік*. Київ, 2018. С. 92.

14. Шандригось В. І. Організація навчальної роботи вчителя фізичної культури за допомогою комп'ютера. Тернопіль: ТНПУ, 2005. 260 с.